

POSTANOWIENIE

24 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 24 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Z.G. i W.G.
z udziałem J.P., P.P., J.P.1, J.J. i Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej J.P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Suwałkach
z 27 lutego 2023 r., I Ca 18/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od skarżącego J.P. na rzecz wnioskodawców, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 1 384 (tysiąc trzysta osiemdziesiąt cztery) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 §1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 27 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił apelacje uczestników J.P., P.P., J.P.1 oraz J.J. od postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z 15 listopada 2022 r. stwierdzającego zgodnie z wnioskiem, że wnioskodawcy z końcem dnia 1 sierpnia 2021 r. nabyli przez zasiedzenie własność opisaną w sentencji nieruchomości.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, uczestnik J.P. wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłącznie podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Nie zachodziła w sprawie nieważność postępowania apelacyjnego, na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c., ze względu na rozpoznanie sprawy przez Sąd Okręgowy w składzie jednego sędziego. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, OSNP 2023, nr 10, poz. 104, w której przyjęto, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne do ochrony zdrowia publicznego

i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) ustalono również, że ma ona skutki na przyszłość i wyjaśnił przyczyny, z jakich postanowiono znieść wsteczne skutki dokonanej wykładni.

W niniejszej sprawie zaskarżone orzeczenie zapadło przed datą podjęcia powyższej uchwały. O niedopuszczalnym naruszeniu (zwłaszcza o naruszeniu oczywistym) art. 45 ust. 1 Konstytucji nie świadczy zaś sama ingerencja w zasadę ciągłości (niezmienności) składu orzekającego, ani odstępstwo od zasady kolegialności. W kontekście zasad konstytucyjnych ingerencja ustawodawcy w powyższe zasady w czasie zagrożenia epidemiologicznego nie jest z zasady niedopuszczalna i nie skutkuje s nieważnością postępowania (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22, niepubl.). Wydanie w sprawie orzeczenia przez sąd drugiej instancji w składzie ukształtowanym na podstawie art. 15zszs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. nie może więc w sprawie stanowić samoistnej podstawy do stwierdzenia nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c.

Nie ma też podstaw do stwierdzenia nieważności na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c. Z akt sprawy wynika, że wnioskodawców w toku postępowania apelacyjnego reprezentowała adw. M.J. jako pełnomocnik główny, na podstawie pełnomocnictwa z 5 maja 2022 r. złożonego w aktach na k. 5 oraz adw. J.L., jako pełnomocnik substytucyjny, na podstawie pełnomocnictwa z 21 lutego 2023 r., udzielonego jej przez adw. M.J., złożonego w aktach na k. 228. Do pełnomocnika głównego wystosowano zawiadomienie o terminie rozprawy apelacyjnej, składzie sądu rozpoznającego sprawę oraz doręczono mu odpis apelacji, natomiast pełnomocnik substytucyjny reprezentował wnioskodawców na rozprawie 22 lutego 2023 r. W treści podważanego przez skarżącego pełnomocnictwa udzielonego przez wnioskodawców adw. M.J. w zdaniu drugim jednoznacznie stwierdzono, że „pełnomocnictwo upoważnia do działania przed (...), sądami powszechnymi, (...)”. W tych okolicznościach zawarte w zdaniu pierwszym pełnomocnictwa stwierdzenie, że wnioskodawcy upoważniają „do działania w naszym imieniu w sprawie przed Sądem Rejonowym w Olecku (...) o zasiedzenie nieruchomości” nie jest niczym więcej jak opisem sprawy, do której pełnomocnictwo zostało udzielone. Nie budzi wątpliwości Sąd Najwyższy, że nie wyraża ono ograniczenia zakresu

pełnomocnictwa do oznaczonych sądów powszechnych, przed którymi sprawa ma się toczyć lub określonego rodzaju sądów powszechnych. W konsekwencji pełnomocnik główny udzielając umocowania pełnomocnikowi substytucyjnemu „(...) w sprawie prowadzonej przed Sądem Okręgowym (...)” nie przekroczył własnego umocowania, a ponadto również nie ograniczył zakresu umocowania pełnomocnika substytucyjnego do oznaczonego sądu powszechnego lub rodzaju sądów powszechnych.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżący nie wykazał tego rodzaju nieprawidłowości zaskarżonego orzeczenia. Argumentacja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie przyczyny z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ograniczona została do kwestionowania ustaleń faktycznych oraz przeprowadzonej w sprawie oceny dowodów. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Ze względu na tę regulację nie mogą być w ogóle podstawą skargi kasacyjnej zarzuty naruszenia art. 233 § 1 i 2

k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 76; oraz wyroki: z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, niepubl.; z 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, niepubl.; z 16 listopada 2012 r., III CSK 73/12, niepubl.; z 14 lutego 2013 r., II CSK 292/12, niepubl., z 23 czerwca 2016 r., V CSK 536/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2017 r., I CSK 93/17, niepubl.). W tej sytuacji Sąd Najwyższy nawet w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mógłby rozważać zasadności naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Tym samym powołany w uzasadnieniu wniosku zarzut naruszenia tego przepisu, który skarżący powiązał wprawdzie w podstawach skargi z art. 382, art. 391 i art. 13 § 2 k.p.c., jednak ich naruszenia upatrywał w „oczywistej sprzeczności ustaleń sądu II instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym i wyciągnięciu rażąco błędnych”, nie może uzasadniać tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarżący nie wykazał również oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ze względu na powołane w ostatnim zdaniu uzasadnienia wniosku art. 172 w związku z art. 336, art. 339 i art. 341 oraz 509 i art. 519 k.c. W postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne jest kwestionowanie podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia nie tylko wprost, ale również pod pozorem zarzutów naruszenia prawa materialnego. Taki zaś charakter powyższych zarzutów wyłania się z argumentacji wniosku, w którym skarżący podważa ustalone w sprawie i wiążące w postępowaniu kasacyjnym okoliczności wejścia w posiadanie nieruchomości przez wnioskodawców oraz ustalenia faktyczne przyjęte przez Sądy za podstawę oceny charakteru posiadania przez wnioskodawców nieruchomości jako posiadania samoistnego, a ponadto złą wiarę uczestników utożsamia z brakiem samoistnego charakteru ich posiadania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

(K.L.)

[ms]